

Datum 13 oktober 2014
Ons kenmerk IdMs-14088987
Pagina 1 van 6
Kopie «Kopie»
Betreft Verpande beleggingsverzekeringen

Geacht bestuur,

Deze brief is alleen op u van toepassing, als u hypotheek heeft verstrekt met een verpande beleggingsverzekering.

U ontvangt deze brief, omdat u mogelijk in Nederland hypothecair krediet aanbiedt of heeft aangeboden. Indien u en/of gelieerde ondernemingen hypothecaire leningen hebben verstrekt, waaraan een beleggingsverzekering is verpand, vraagt de AFM uw aandacht voor het volgende.

De AFM roept alle aanbieders van hypothecair krediet dringend op om (kosteloos) mee te werken aan het onbelemmerd aanpassen of oversluiten van verpande beleggingsverzekeringen. Op deze manier helpt u klanten met een beleggingsverzekering bij het verbeteren van hun financiële situatie. Bovendien neemt hierdoor uw eigen kredietrisico af.

Inhoud van deze brief

Hieronder wordt eerst aangegeven wat de achtergrond van deze brief is en waarom het van belang is dat er geen belemmeringen worden opgeworpen bij het omzetten van beleggingsverzekeringen van klanten die hun situatie willen verbeteren. Daarna wordt ingegaan op de verschillende belemmeringen die de AFM in de praktijk is tegengekomen.

Achtergrond

De beleggingsverzekering is voor veel consumenten een belangrijk onderdeel van hun financiële toekomst. Een groot aantal beleggingsverzekeringen heeft als doel het aflossen van een hypotheekschuld. Door hoge kosten, het gebruik van hoge rekenrendementen en/of tegenvallende beleggingsresultaten zullen veel consumenten hun doelkapitaal (het bedrag dat nodig is voor het aflossen van de hypotheekschuld of een deel daarvan) niet halen. Dit kan leiden tot grote financiële problemen voor de klant (en daarmee ook tot een hoger kredietrisico voor de geldverstrekker). Consumenten met een verpande beleggingsverzekering moeten daarom nu in actie komen om financiële problemen in de toekomst te voorkomen.

De AFM dringt er daarom sinds 2012 bij verzekeraars en adviseurs op aan om de klant te activeren. Onder het activeren van klanten verstaat de AFM bij beleggingsverzekeringen het aanzetten tot en ondersteunen van klanten, zodat deze inzicht krijgen in de financiële situatie van hun polis (wat is het financiële gat tussen verwachte eindwaarde en doelkapitaal?), overzicht krijgen van hun verbetermogelijkheden en, indien nodig, stappen ondernemen om hun situatie te verbeteren. Hoewel het beleid van verzekeraars is verbeterd, maken nog te weinig klanten gebruik van de mogelijkheid hun beleggingsverzekering aan te passen. De minister van Financiën heeft daarom streefcijfers voor het activeren van klanten door verzekeraars en adviseurs gepubliceerd voor onder andere hypotheekgebonden polissen. De AFM rapporteert de stand van zaken periodiek aan de minister van Financiën. Gelet op het vorenstaande zijn verzekeraars en adviseurs druk bezig om klanten met een beleggingsverzekering te benaderen en te activeren. Dit kan leiden tot de wens van een klant om zijn hypotheekgebonden beleggingsverzekering aan te passen of om te zetten naar een ander product.

Als aanbieder van hypothecair krediet moet u veelal toestemming geven voor het aanpassen van een verpande beleggingsverzekering. De AFM concludeert uit signalen van adviseurs, verzekeraars en consumenten en uit nader onderzoek dat de consumenten en hun adviseurs belemmeringen ervaren bij het aanpassen of oversluiten van een beleggingsverzekering, die worden opgeworpen door de aanbieder van hypothecair krediet. Zonder uw medewerking kan de beleggingsverzekering niet worden omgezet of kost dit veel moeite. Wij verzoeken u om alle belemmeringen per direct weg te nemen, zodat geactiveerde klanten hun polis kunnen wijzigen.

Belemmeringen

Voor klanten met een beleggingsverzekering is het belangrijk dat belemmeringen worden weggenomen. Hieronder staan in willekeurige volgorde de twaalf meest voorkomende belemmeringen bij het omzetten van een verpande beleggingsverzekering, die door consumenten, hun adviseurs of verzekeraars worden genoemd. De belemmeringen hebben bijvoorbeeld tot gevolg dat de klant zijn product niet kan wijzigen of alleen tegen hoge kosten. Per belemmering geven wij aan hoe deze kan worden weggenomen. Van belang is hierbij dat de financiële positie van uw klant verbetert door het wegnemen van de belemmering(en) en dat hierdoor over het algemeen ook uw kredietrisico afneemt.

1. De aanpassing of omzetting van de beleggingsverzekering mag volgens de geldverstrekker niet van de AFM.

Het is onder de huidige regels, binnen de fiscale kaders, toegestaan om een beleggingsverzekering aan te passen of over te sluiten naar een ander product. Dit geldt ook als de klant met het nieuwe product nog steeds zijn oorspronkelijke doelkapitaal (om zijn hypotheek af te lossen) niet volledig haalt. De AFM belet het aanpassen of omzetten van beleggingsverzekeringen dus niet. De AFM vindt het in het belang van de klant als deze zijn financiële positie kan verbeteren. Dit laat onverlet dat een adviseur op alle (ook fiscale) aspecten moet letten om vast te stellen of het voor de klant inderdaad gunstig is om zijn product aan te passen of om te zetten naar een ander product.

2. *De aanpassing of omzetting van een beleggingsverzekering mag volgens de geldverstrekker niet, omdat niet wordt voldaan aan de eisen van de NHG (de garantie zou bijvoorbeeld komen te vervallen).* De uitvoerder van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG), de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen, heeft hierover ook een nieuwsbrief naar buiten gebracht (zie <https://nhg.nl/?id=867>). In deze nieuwsbrief staat onder andere:

“NHG staat het omzetten of vrijvallen van polissen toe op voorwaarde dat het aflossingsvrije deel van de lening na omzetting niet meer dan 50% van de oorspronkelijke waarde van de woning bedraagt. Als de lening na omzetting van de polis hieraan voldoet, hoeft het vrijgevallen kapitaal niet verplicht op de hoofdsom te worden afgelost. De geldverstrekker hoeft hiervoor geen toestemming aan NHG te vragen en ook geen melding van de omzetting te maken als de lening voldoet aan deze eis. (...)

In het geval het doelvermogen van een polis door bijvoorbeeld tegenvallende beleggingsresultaten veel lager dreigt uit te vallen dan verwacht, is het veelal in het belang van de consument deze polis om te zetten. Mocht het doelvermogen van de nieuwe polis nog steeds lager zijn dan 50% van de oorspronkelijke waarde van de woning, moet aan NHG goedkeuring worden gevraagd voor de omzetting. Aan de geldverstrekker wordt gevraagd de voorgenomen omzetting te onderbouwen.”

Onder de hiervoor genoemde voorwaarden is de NHG dus geen belemmering bij het aanpassen of omzetten van beleggingsverzekeringen die bij de hypotheek zijn afgesloten.

3. *De aanpassing of omzetting van een beleggingsverzekering mag volgens de geldverstrekker niet, omdat niet wordt voldaan aan de normen in de Tijdelijke regeling hypothecair krediet (voorheen de acceptatienormen in de Gedragscode Hypothecaire Financieringen).* Vanaf 1 januari 2013 is de Tijdelijke regeling hypothecair krediet van toepassing. Deze regeling stelt de inkomenscriteria vast voor het verstrekken van hypothecair krediet en bepaalt de maximale hoogte van het hypothecaire krediet ten opzichte van de waarde van de woning.

De Tijdelijke regeling hypothecair krediet geeft aan dat er geen beperking is voor de consument om een nieuwe hypotheek af te sluiten op een al in bezit zijnde woning. De hoogte van de nieuwe hypotheek mag niet hoger zijn dan de oude hypotheek (of uitsluitend worden verhoogd met de kosten van het oversluiten).

4. *Bij de aanpassing of omzetting van een beleggingsverzekering werkt de geldverstrekker zonder opgaaf van reden niet mee.*

Het is niet in het belang van de klant als een geldverstrekker niet meewerkt, zeker als daarvoor geen goede reden wordt opgegeven. De AFM vindt dit kwalijk en zal geldverstrekkers in voorkomende gevallen benaderen en hierop aanspreken.

5. *Aanpassing of omzetting van een beleggingsverzekering is niet mogelijk, omdat de beleggingsverzekering wordt overgesloten naar een product van een andere aanbieder waarmee de geldverstrekker niet samenwerkt.*

De AFM verwacht van geldverstrekkers dat zij in deze uitzonderlijke situatie afspraken maken met partijen, waarmee zij normaal gesproken niet samenwerken. Hierbij geldt wel dat de aanbieder van het nieuwe product aan de wettelijke eisen moet voldoen. U helpt de klant zo bij het verbeteren van zijn situatie. Het is ook mogelijk om de klant op een andere, minstens gelijkwaardige, wijze te helpen.

6. *Aanpassing of omzetting van een beleggingsverzekering is niet mogelijk, omdat de beleggingsverzekering wordt overgesloten naar een product waarbij de waarde-opbouw niet te volgen is door de geldverstrekker.*

Het is begrijpelijk dat een geldverstrekker de waarde van de beleggingsverzekering wil volgen. De AFM vindt dat de geldverstrekker hierover in het belang van de klant afspraken moet maken met de aanbieder van het nieuwe product. Als het niet lukt om hierover afspraken te maken, verneemt de AFM dit graag.

7. *De aanpassing of omzetting van een beleggingsverzekering kan administratief niet worden verwerkt door de geldverstrekker. Er zijn bijvoorbeeld geldverstrekkers die hypotheke hebben aangeboden waaraan een beperkt aantal of zelfs maar één type product kan worden gekoppeld/verpand.*

De AFM begrijpt dat er soms sprake is van verouderde systemen waardoor bepaalde administratieve handelingen niet kunnen worden uitgevoerd. Klanten met een verpande beleggingsverzekering mogen hiervan niet de dupe worden. We verwachten daarom dat geldverstrekkers oplossingen bedenken voor dit probleem. Indien de AFM signalen ontvangt dat belemmeringen worden opgeworpen, zal de AFM in contact treden met de aanbieder van het hypothecaire krediet.

8. *De aanpassing of omzetting van een beleggingsverzekering mag van de geldverstrekker niet, omdat in de nieuwe situatie het doelkapitaal (nog steeds) niet wordt gehaald.*

Door mogelijk hoge kosten, het gebruik van hoge rekenrendementen en tegenvallende beleggingsresultaten zullen veel consumenten hun doelkapitaal niet halen. Als zij door een aanpassing of omzetting van hun beleggingsverzekering dichterbij hun doelkapitaal kunnen komen of meer zekerheid krijgen over het eindkapitaal, is het in het belang van de klant om hieraan mee te werken. De AFM gaat ervan uit dat geldverstrekkers meewerken aan de aanpassing of omzetting van de beleggingsverzekering. We merken hierbij op dat goed moet worden gekeken naar de individuele situatie van de klant.

Datum 13 oktober 2014
Ons kenmerk IdMs-14088987
Pagina 5 van 6

9. *De geldverstrekker stemt niet in met een aanpassing of omzetting van een beleggingsverzekering, omdat het huis waarop de hypotheek rust in waarde is gedaald.*

Een daling van de waarde van het huis zou geen invloed moeten hebben op het aanpassen of omzetten van een beleggingsverzekering. Als de klant met een aangepast of nieuw product meer vermogen kan opbouwen, dan moet dit mogelijk zijn. Om deze reden verwacht de AFM dat geldverstrekkers meewerken aan een aanpassing of omzetting van de beleggingsverzekering.

10. *De beleggingsverzekering mag van de geldverstrekker alleen worden gewijzigd of worden omgezet als ook de geldlening wordt omgezet. (Bijvoorbeeld: de beleggingsverzekering en de hypotheeklening zijn gecombineerd als één product verkocht).*

De AFM verwacht (bij een wijziging van de beleggingsverzekering in het combinatieproduct) dat geldverstrekkers meewerken aan het verbeteren van de situatie van de klant, zonder dat de eis wordt gesteld dat de hypothecaire lening moet worden omgezet. De AFM zal in voorkomende gevallen in contact treden met geldverstrekkers.

11. *Bij aanpassing of omzetting van een beleggingsverzekering worden in de beleving van de adviseur of klant onredelijke kosten in rekening gebracht door de geldverstrekker.*

De AFM begrijpt dat het aanbrengen van wijzigingen in de verpanding van een beleggingsverzekering tijd en geld kost. De AFM vraagt geldverstrekkers om in deze uitzonderlijke situatie coulant te zijn, zodat de klant zijn situatie kan verbeteren. De AFM vraagt de geldverstrekkers om aanpassingen of omzettingen kosteloos uit te voeren. Kosten die door andere partijen, bijvoorbeeld een notaris, in rekening worden gebracht, kunnen wel worden doorberekend aan de klant.

12. *De aanpassing of omzetting van een beleggingsverzekering neemt in de beleving van de adviseur onnodig veel tijd in beslag.*

De AFM verwacht dat adviseurs klanten met een beleggingsverzekering kosteloos helpen. Het is dan wel belangrijk dat dit proces zo efficiënt mogelijk verloopt. Een aantal adviseurs ziet echter op tegen aanpassing of omzetting van een beleggingsverzekering vanwege de tijd en moeite die dit kost indien een polis verpand is. De AFM vraagt geldverstrekkers de adviseur te ondersteunen en verzoekt de omzetting in ieder geval binnen 14 dagen door te voeren (analoog met de termijn in het Protocol Stroomlijning Kapitaaloverdracht).

Tot slot

De AFM vertrouwt erop dat alle aanbieders van hypothecair krediet klanten met een beleggingsverzekering zo laagdrempelig mogelijk in staat stellen om hun financiële situatie te verbeteren. Financiële problemen van klanten in de toekomst kunnen alleen worden voorkomen als alle betrokken partijen nu hun bijdrage leveren.

Voor zover gelieerde ondernemingen hypothecair krediet aanbieden of hebben aangeboden, waaraan een beleggingsverzekering is verpand, verzoeken wij u onze oproep in deze brief ook aan deze ondernemingen kenbaar te maken.

Daarnaast verzoeken wij u bij ons te melden, als er in de markt nog belemmeringen worden ervaren bij het aanpassen of omzetten van verpande beleggingsverzekeringen.

Datum 13 oktober 2014
Ons kenmerk IdMs-14088987
Pagina 6 van 6

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met het Ondernemersloket: 0800 – 6800 680 (gratis) of ondernemersloket@afm.nl of met uw vaste contactpersoon.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

mr. I.M. Mertens
Medewerker Toezicht
Toezicht | Klantbelang Centraal

W.C.J. van Santen
Senior Toezichthouder
Toezicht | Klantbelang Centraal